

ROBOTS

MITES I REALITATS
DE LA QUARTA REVOLUCIÓ
INDUSTRIAL

FUTBOL I POLÍTICA · KANI KOSEN: LLUITA DE CLASSES A LA JAPONESA · MARXVEL: UNA ANÀLISI DE LA IDEOLOGIA ALS VENJADORS · THE BABOON SHOW: EL ROCK QUE VE DE SUÈCIA · XARXES I POLÍTICA, AMB JJ NUET · 60 ANYS SENSE JOAN COMORERA

ventres de lloguer
preguntes i respostes

L'editorial

Llegeix. Organitza't.

Un clàssic: una revista comunista començant amb un "des que va caure la URSS". Efectivament.

L'esfondrament del camp socialista va representar l'inici d'una època de regressions, que encara fuetegen el nostre present. Ho fan en forma de precarietat, d'explotació, i ho fa també en forma de pensament anti-científic. És curiós que estiguem vivint una confluència entre un avenç de la tècnica i la ciència i, a la vegada, un avenç dels pensaments postmoderns (o premoderns) i de les pseudociències. L'època de major avenç de les comunicacions és, a la vegada, l'època de la postveritat i de les fake news. La democratització dels canals de comunicació ha comportat, a la vegada, un torrent d'informacions i de continguts que fan invisible tot el que no sigui màrqueting. Les facilitats tècniques i econòmiques per accedir a la cultura fan que, al contrari del que s'havia somiat, les idees reaccionàries i individualistes siguin més poderoses. La batalla de les idees, doncs, es situa com una trinxera prioritària. Les idees, com digué aquell comunista sard, no viuen sense organització. Per això, Maig, apareix amb un nou número que vol solidificar les idees crítiques, fomentant el pensament científic, i l'organització, amb la unió de les persones que no es resignen a una vida d'explotació. Llegeix. Organitza't.

Consell de Redacció

Ismael Benito, Lucía Aliagas,
Xavi Pizarro, Sofía Loreno,
Marc Montolio, Aitor
Granados, Anna Usart,
Juanma Rodríguez

JOVENTUT
COMUNISTA
DE CATALUNYA

Maig és la revista de la Joventut
Comunista de Catalunya

Impressió
Lerigraf SLU

amb els suports de

Ajuntament de
Barcelona

CONTINGUTS

Futbol i política.....	2
Robòtica i terciarització de l'economia...	8
Robots i capitalisme...	11
The Baboon Show: el rock que ve de Suècia...	12
Kani Kösen: lluita de classes a la japonesa...	14
Ventres de lloguer	16
Marxvel: una anàlisi sobre la ideologia dels venjadors...	19
Entrevista a JJ Nuet...	22
60 anys sense Joan Comorera...	30

Futbol i *política*

ENTREVISTA A
IGNACIO PATO

D'AITOR GRANADOS

Quedo amb el Nacho a les 17h a l'entrada del MACBA. Arribo uns minuts abans i rebo un mail seu on m'indica com va vestit perquè el pugui reconèixer fàcilment: samarreta negra, pantalons curts i ulleres de sol. Penso que potser no serà tan fàcil reconèixer-lo però la veritat és que el detecto ràpidament quan arriba a la plaça. Ens presentem i es disculpa rient, quan veu com van vestides les altres persones de la plaça, per la descripció inconcreta què m'ha fet arribar uns minuts abans.

Caminem cap al bar on farem l'entrevista mentre parlem de xarxes socials i música. Les fa servir perquè són imprescindibles per a difondre el seu treball com a periodista però intenta mantenir la seva vida privada al marge. Actualment és redactor a la revista Play Ground, però també ha col·laborat amb mitjans com Diagonal, El Salto, Mondosonoro o, Paneka. Va estudiar audiovisuals però m'explica que es va quedar a unes poques assignatures d'acabar també ciències polítiques. A part del periodisme també ha fet altres feines precàries no relacionades amb la premsa o la cultura.

Buscant informació per a preparar-me l'entrevista vaig observar que quan encara no s'havia creat la secció d'esports, escrivia sobre política i cultura. "Quan vaig començar escrivia sobre moviments socials de base perquè crec que són els que més claus poden donar políticament. Un dels primers articles va ser sobre el col·lectiu Distrito 14, què són del meu barri, o sobre els apatxes de París a partir del llibre de la Felguera.

"Fa dos anys, parlant amb el meu editor, vam començar a pensar en la possibilitat de fer una secció d'esports, futbol en gran part, que tractés la relació que té l'esport amb la cultura, la societat i la política."

M'interessa molt l'agitació política i el situacionisme. Fa dos anys parlant amb el meu editor, vam començar a pensar en la possibilitat de fer una secció d'esports, futbol en gran part, que tractés la relació que té l'esport amb la cultura, la societat i la política."

Quan llegim els seus articles és fàcil arribar a la conclusió que tenen alguna cosa que els separa bastant dels articles esportius clàssics a diaris generalistes. "Nosaltres intentem dignificar sempre el lector conjugant la passió per l'esport i estar mínimament polititzat. Compres el Marca, per exemple, i tenen alguns articles que són directament un insult a la intel·ligència del lector. Creiem que les lectores es mereixen més respecte. El nostre compromís o repte és intentar arribar al nombre màxim de lectors possibles però, alhora, oferir un contingut interessant i amb una certa qualitat. A part, les persones cada cop vivim més atrafegades i tenim menys temps. Sé que posar-se a llegir un article pot suposar un esforç i per això intento que la persona que ha fet aquest esforç tregui com a mínim alguna cosa en clar. Tampoc sé si ho aconsegueixo."

Per entendre una mica millor qui és i per què escriu el que escriu li demano que em parli sobre com es va polititzar. "No

crec que hi hagués un fet en concret. Segurament el que més m'hi ha influït a l'hora de polititzar-me és el barri on he crescut, Moratalaz. Té un parell de característiques que fan que sigui bastant especial perquè està just després de la M-30 però alhora està relativament a prop de zones més acomodades com el districte del Retiro. La meva adolescència consistia a passar el dia en el parc amb els amics i el casset escoltant CPV, 7 Notas 7 Colores, Reincidentes, Boikot, Kortatu o Extremoduro. Quan amb l'edat començàvem a sortir i visitar el centre, descobries que no tenia res a veure amb el barri i era una ciutat totalment diferent. També el fet d'haver estudiat a la pública en un barri de classe obrera marca molt. Sí que em va ajudar bastant a formar-me quan vaig començar a escoltar grups com Negu Gorriak o els discs de Rage Against The Machine, que venien amb llistes

"Nosaltres intentem dignificar sempre el lector conjugant la passió per l'esport i estar mínimament polititzat. Compres el Marca per exemple i tenen alguns articles que són directament un insult a la intel·ligència del lector"

lectures recomanades." M'explica també que va tenir un amic, que va morir un any després de conèixer-lo, que era independentista gallec i amb qui va compartir gustos musicals i lectures polítiques. Després em parla de fets polítics que van tenir lloc quan ell ja estava polititzat però que sens dubte el van marcar l'assassinat de Carlos Giuliani o el No a la guerra. Seguim parlant de fets més recents com Ciutat Morta, Can Vies i ho connectem amb la situació actual on músics que són conseqüents amb el que pensen han de fugir per no ser empresonats.

Són molts els temes dels quals en sap i li podria preguntar, però és inevitable fer-ho sobre futbol i violència. "Intento ser

crític. En molts casos la violència no és justificable, però crec que els mitjans de comunicació tenen una anàlisi molt simplista. No em pararé a descriure el que significa el futbol a un nivell identitari perquè ja ho han fet un milió de sociòlegs, però és evident que és un esport totalment arrelat a la cultura popular i per tant forma part de la identitat de molts aficionats. S'ha d'anar a les causes estructurals i en cap cas analitzar-ho des d'una acció individual i descontextualitzada que hagi pogut fer un ultra en un partit. Per exemple són casos molt diferents la politització de les grades italianes durant els anys de plom, els ultras de Marsella o els hooligans anglesos. No es pot reduir a violència ultra i fer creure que es tracta d'un fenomen espontani, molt probablement va de la mà de la situació política del moment".

Molts dels seus articles transcorren a França, Itàlia o Anglaterra. M'interessa saber si és exclusivament per motius

"A Anglaterra els estadijers eren pràcticament palaus de la classe obrera i impressiona estudiar l'impacte que va tenir el projecte neoliberal de Margaret Thatcher en tots els aspectes de la vida obrera, i per tant també en el futbol"

futbolístics o hi ha alguna altra motivació o filia. "Més enllà de la relació personal que pugui tenir amb aquests països i, obviat el fet que estan formats per ciutats precioses que he visitat, trobo que el futbol d'aquests països explica molt bé la seva història política. Per exemple, a Itàlia es veu molt clar en alguns partits el conflicte entre nord i sud. Els aficionats del Verona han arribat a rebre al Nàpols amb pancartes en les quals es podia llegir: benvinguts a Itàlia. A Anglaterra els estadijers eren pràcticament palaus de la classe obrera i impressiona estudiar l'impacte que va tenir el projecte neoliberal de Margaret Thatcher en tots els aspectes de la vida obrera, i per tant també en el futbol. La Premiere League és avui dia un producte totalment

descontextualitzat fet a la mida de consumidors ocasionals i acomodats. És impossible per a la classe obrera britànica acostar-se a l'estadi a veure al seu equip com acostumaven a fer abans."

S'està celebrant un comiat de solter en el bar en el qual l'estic entrevistat i entre crits i càntics em parla una mica amb més profunditat sobre la seva visió de la política. Tot i no considerar-se un comunista com a tal, sí que comparteix moltes de les lluites i les idees. M'explica que per ell és molt important no tenir ídols tot i que entén que passi en alguns casos, més encara quan han existit a la història del futbol personatges com Maradona, Cantona o Sòcrates. Li demano alguna recomanació per llegir més sobre futbol i esquerres. Sona el ja clàssic llibre del seu amic Quique Peinado, *Futbolistas de izquierdas*(2014) o, *Fiebre en las gradas*(1992) de Nick Horby. També vol destacar el treball periodístic que fa Toni Padilla del diari Ara i, per acabar, ens recomana Liberato, un artista napolità que ja és un fenomen de masses a Itàlia.

Li faig una última pregunta, d'aquestes que són molt fàcils de preguntar però difícils de respondre i ben bé podrien servir per fer una entrevista sencera. Li demano que parli sobre la importància de ser d'esquerres avui en dia. Riu aclaparat per l'amplitud de la pregunta. Parla de la lliçó d'unitat que van donar les feministes al 8 de Març i de la necessitat d'organització col·lectiva per fer front als abusos laborals mentre no s'aboleix el treball assalariat. Es lamenta i reconeix que amb la precarietat i la temporalitat dels treballs actuals cada cop és més complicat poder organitzar-se. Esmenta el feminisme, l'antirracisme, l'ecologisme, la lluita obrera entre altres i la necessitat de participar col·lectivament en tots aquests fronts. Finalment es tracta de cuidar-nos i resistir, conclou.

Apago la gravadora i mentre paguem les consumicions parlem de gustos musicals compartits, parlem de The Smiths, Joy Division i fins i tot de l'escena hardcore barcelonina.

La Robòtica i la Terciarització de l'economia

PAUL CHARBONNEAU

Cap a principis del segle passat tres economistes diferents van elaborar separatament el que avui en dia coneixem com a teoria dels tres sectors, que afirma que les economies de qualsevol societat estan separades en tres sectors, un sector primari o agrícola, un secundari o de manufactura i un de terciari o de serveis. Un d'aquests economistes, Jean Fourastié, va desenvolupar més profundament aquesta teoria fins el punt d'afirmar que el grau de desenvolupament d'una economia estava representat per quin sector era el majoritari dins d'aquesta, sent el terciari el més desenvolupat.

Entre 1950 i 1965 va arribar a afirmar que gràcies a la terciarització de l'economia els humans del futur treballarien setmanes de 30 hores i la seva vida laboral duraria només 35 anys, jubillant-se entre els 50 i 55 anys. Cal mencionar, ja que parlem d'economistes liberals, que Colin Clark, un dels altres economistes que van impulsar aquesta teoria, és impulsor també de l'ús del Producte Interior Brut com a mesura per a comparar la força de les economies.

Durant aquests últims 50 anys la teoria dels tres sectors no només s'ha mantingut com a teoria vàlida dins del corpus ideològic liberal si no que s'ha anat ampliant amb el sector quaternari, o de la informació, i quinari o governamental. També hem vist com la teoria dels tres sectors ha passat a formar part de l'imaginari col·lectiu de la nostra societat com a fet distintiu de la nostra economia. D'aquesta manera la societat ha anat assimilant com a canvis lògics el desplaçament de capital cap al sector terciari i ha obviat completament qualsevol desplaçament en el sentit contrari. Així podem entendre també que la idea de la robotització imminent hagi estat acceptada tant ràpidament.

La categorització segons la mercaderia produïda que ofereix la teoria dels tres sectors ha donat l'excusa perfecte per a dividir per a les mateixes categories als treballadors i, juntament amb l'associació de la idea de classe treballadora al sector secundari, ha

permès associar al sector serveis a la idea abstracta de classe mitjana, generant una divisió interna en els moviments sindicals. Així doncs, la terciarització no només ens ofereix progrés si no que ens ofereix la superació de la classe treballadora.

Per completar la idea del funcionament de la teoria dels tres sectors cal introduir el tema de la mecanització, o més recentment anomenada robotització. Ja des de l'inici del capitalisme, la burgesia va posar al servei del capital qualsevol avenç tecnològic, passant per exemple de la força animal a la força del vapor i d'allà a la electricitat i el motor d'explosió. L'humà ha treballat al costat de la màquina, ja sigui amb un tractor al camp, un telar de llançadora volant o cargolant cargols amb un braç robòtic a una cadena de muntatge. Veiem, doncs, que molts dels exemples de l'humà treballant amb la màquina que trobem normalitzats a la nostra societat pertanyen a feines dels dos primers sectors.

El punt de partida ideològic per a la creació de la teoria dels tres sectors deuria ser probablement aquest. Cap als anys 1950 era evident que l'agricultura era un sector cada vegada més mecanitzat i la creació de maquinària més precisa i l'adveniment del transistor feien veure que el sector secundari també serien algun dia mecanitzats, quedant totes les feines

relacionades amb la producció de mercaderies i serveis com a impossibles de mecanitzar. D'aquesta manera quan es parla que una economia està terciaritzada parlem simplement que té un alt grau de mecanització en el primer i segon sectors.

Al tombant del segle XXI amb la millora de les màquines computadores, ja es va començar a veure que l'anomenat tercer sector no es salvaria de la mecanització completa. Els grans avenços que s'han fet, per exemple, en matèria de compravenda de productes a la menuda mitjançant internet o conducció autònoma, entre d'altres, ens fan veure que ja s'estan començant a mecanitzar completament certs serveis mentre d'altres, com la producció de software ja fa anys que ja estan parcialment mecanitzats. D'aquesta manera neix el quart sector o sector de la informació i el cinquè sector o sector governamental, sectors on no hi ha perspectiva de mecanització total en un futur immediat.

Aquesta divisió del sector terciari en quaternari i quinari ha propiciat també una divisió més profunda dins de la classe treballadora, ja que les feines d'aquests sectors han estat relacionades amb les classes professionals durant la segona meitat del segle XX mentre que a avui en dia molts dels treballadors d'aquests sectors formen part de la classe obrera, mantenint la visió de treballadors intel·lectuals i privilegiats.

Resulta evident, doncs, que la idea de robotització i la de la teoria dels tres (cinc) sectors s'interconnecten per complir una doble funció: per una banda, advertir als treballadors dels sectors baixos dient-los que en el futur no seran necessaris forçant la migració cap a altres sectors, espantant-los amb l'atur i la pobresa i limitant les facilitats per formar-se i accedir a una educació superior. Per altra banda, justificar el moviment del capital cap a sectors de producció de mercaderies amb més extracció de plusvàlua, com una cosa inherent de l'evolució de les societats, prioritzant els sectors amb més benefici econòmic que els sectors amb més benefici social.

En aquests mecanismes d'actuació es recolzen els think tanks liberals, com el Fòrum de Davos per predir i afirmar com seran les economies de les nostres societats en el futur. Per afirmar que ens trobem en una nova revolució industrial que ho canviarà tot, que com Jean Fourastié deia fa 50 anys, ens farà treballar menys i millor gràcies a les màquines si ens passem al quart i cinquè sector. Com pot ser que des dels temps de Fourastié hagi avançat tant la tècnica, tinguem sectors més elevats i mecanitzats i no només no treballem menys si no que treballem amb pitjors condicions? Potser és que la classe obrera no es divideix en sectors. Potser és que les màquines no són el problema. Potser és qui les controla. Potser.

ROBOTS I CAPITALISME

Preguntes i respostes

Pot arribar a desaparèixer el treball amb la robotització?

No. El treball no desapareixerà com a tal en el marc d'un sistema capitalista. Perquè? És senzill: sense treball humà els empresaris es quedarien sense beneficis. L'explicació la va donar un senyor alemany que es deia Karl Marx, en la segona meitat del Segle XIX. Ja, no hi havia robots en la seva època, però es van començar a introduir màquines que substituïen el treball de les persones. Explicant-ho de forma senzilla, el capital està conformat per dues parts. Una, formada per les màquines i les matèries per fer les mercaderies, transmet el seu valor al producte, que s'anomena capital constant. Una màquina costa el que pot produir, res més. Una altra, conformada pel treball assalariat, que s'anomena capital variable. Doncs bé, una persona pot produir 20 bicicletes un dia, però en cap cas cobrarà per les 20 bicicletes. La diferència entre el salari que cobra i el que produeix s'anomena plusvàlua. És aquesta la que porta els guanys a l'empresari. Quin guany tindria un empresari si amb una màquina que costa 10 produís bicicletes per valor de 10? En això es basa el capitalisme. En l'explotació i en el robatori.

La robotització comporta l'increment de l'atur?

La robotització, així com la introducció de nova maquinària que automatitza la

producció, comporta que es necessiti menys temps i menys mans per produir. Això, en el marc del capitalisme, comporta que els empresaris es lliurin de treballadors i treballadores de la seva empresa. Ara bé, de la mateixa manera que desapareixen uns llocs de treball, es creen de nous. Les noves tecnologies comporten noves necessitats, i aquestes noves necessitats nous llocs de treball.

Perquè la robotització implica pitjor condicions de treball?

Si bé l'automatització comporta menys temps necessari per produir, i menys mans, això no comporta automàticament menys treball per a les persones que continuen en aquella fàbrica o en aquell magatzem. Perquè? Doncs perquè el que fa el capitalisme es reduir el personal per tenir menys despeses en salari, i les necessitats de treballadors les cobreix imposant una major intensitat en el treball. En lloc d'alliberar de l'esforç, el que acaba comportant és una major explotació i unes pitjors condicions de treball. Perquè? Doncs perquè els capitalistes no volen repartir el treball, perquè això comportaria a la vegada compartir la riquesa, i si d'alguna cosa sap la burgesia és d'acaparar tota la riquesa possible.

Els robots tenen la culpa?

No tenen ni culpa ni ànima. Tampoc són una classe dominant que posseeixi fàbriques, ni bancs, ni multinacionals. Al segle XIX, quan van aparèixer les primeres màquines modernes, els obrers

les culpaven de la seva misèria i degradació social, quan realment els culpables era la burgesia. Més tard el moviment obrer en va ser conscient. Ara no podem cometre el mateix error. La culpa de tot empitjorament de les condicions de vida i de treball és la classe social que viu del treball aliè, la burgesia. Aquesta classe té un únic objectiu i una única ideologia: els diners. Per fer-se cada vegada més rics, per acumular cada vegada més riquesa, són

capaços de carregar-se el planeta sencer.

Què cal fer?

El que diem les i els comunistes des de sempre: socialitzar els mitjans de producció. Mentre organitzem la revolució, cal defensar els drets dels treballadors i les treballadores, i per això cal lluitar per repartir el treball i la riquesa. Això vol dir, reducció de jornada i increment de salari. El de sempre, vaja.

The Baboon Show: el rock que ve de Suècia

The Baboon Show són un quartet procedent de Suècia que porten des del 2003 girant pels escenaris europeus amb un èxit creixent, però que tot just ara comencen a tenir cert nom al sud dels Pirineus. Ells són un grup mixt, amb Frida al baix i l'acrobàtica Cecilia a les veus –és increïble

veure les seves piruetes en viu- i Niclas a la bateria i Hakan a les sis cordes. El seu nom prové del que consideren que és la política sueca i el govern: un espectacle de simis babuïns, el que no deixa dubtes de les seves opinions socials. Practiquen

una barreja musical de molt èxit als països escandinaus, un punk molt enèrgic amb tocs de hard rock i melodies molt marcades per la veu –una mica estil AC/DC però en femení i de classe- de Cecilia que s’enganxa de mala manera a la primera o segona escolta, amb temes que no te’ls treus fàcilment de sobre.

Són coneguts per les seves simpaties obertes pel comunisme que es reflecteixen a les seves lletres, en la militància al Partit Comunista Suec d’alguns dels seus membres –Niclas porta sempre una gorra de l’exèrcit roig, és a dir: sempre- i de manera molt explícita al seu últim disc, Radio Rebelde, que pren el nom del sistema de comunicació radiofònic que empraven els guerrillers cubans liderats per Fidel Castro, i on trobem una molt curiosa versió del “Y en eso llego Fidel” de Carlos Puebla.

Com hem dit abans, si bé els seus discos són excel·lents –només cal escoltar Punk Rock Harbor, The World Is Bigger Than You o el ja esmentat Radio Rebelde- és

als directes on podem comprovar el poder dels seus temes, l’energia del grup, la cohesió amb la que toquen junts i sobre tot l’espectacle que donen els seus membres, incloent flexions, salts i tombarelles per part de Cecilia, mentre canta els textos revolucionaris del grup.

Per aquestes terres ara fa just un any van ser el segon grup en tocar al Festival Barna’n’roll i directament es van cruspir a tota la resta del cartell –la JCC hi va ser, que ho sapigueu- cosa que els va portar a un més que anunciat sold-out a la Sala Estraperlo aquest passat mes de març. Els tindrem de nou per aquestes terres el mes d’octubre, per tothom que no els hagi vist encara.

Toni Esteban

Temes destacables

You got a problem without knowing It, The Shame, Radio Rebelde, Me myself and I, Class War, This Is How your History Ends, You Get what you Get (versió de Carlos Puebla), Same Old story (single editat el dia del centenari de la revolució bolxevic)

Kani Kosen: lluita de classes a la japonesa

L'any que ve es compleixen 90 anys de la publicació d'aquesta novel·la japonesa, un dels màxims exponents de la literatura proletària d'aquell país. Escrita per Takiji Kobayashi, militant comunista, la seva trama gira al voltant de la tripulació del Hakko Maru, un vaixell pesquer, i la seves lamentables condicions de treball.

El desenvolupament de la història és senzill, però el profund detall que l'autor dona a la descripció, tant de la situació dels treballadors

com de les característiques dels personatges, afavoreix la immersió en la lectura i la identificació amb els pescadors.

Una de les característiques que fan destacar aquesta obra és el fet que no hi ha cap personatge principal i només un d'ells té nom, Asakawa, el superintendent i principal personificació de l'enemic de classe dels pescadors japonesos. Els altres personatges es poden agrupar en 3 blocs: el primer el conformen camperols empobrits que intenten guanyar diners amb la pesca per rehabilitar les seves granges, però que acaben gastant els pocs diners que guanyen en elements alienants com l'alcohol o en el negoci de la prostitució. El segon grup el conformen adolescents que havien estat explotats en les fàbriques i abandonats pels seus pares, i el tercer estudiants manipulats per treballar als estius com a mariners.

La caracterització dels obrers no és heroica, de fet, es descriu de forma crua l'abús que els mariners veterans perpetren contra els més joves i el poc respecte que els mariners tenen cap a les dones que

apareixen a l'obra. No obstant això, no estem davant d'una criminalització de la classe obrera, sinó simplement d'una descripció realista de la cultura i actituds dels mariners de l'època.

Un dels altres aspectes rellevants de la novel·la és el tractament envers la URSS. Es veu de forma molt nítida l'engany i la manipulació propagandística a la que es sotmet a la classe obrera japonesa. La guerra russo-japonesa i sobretot la hipercompetitivitat imposada pels patrons japonesos respecte els pesquers de la URSS, fan que els mariners vegin de forma recelosa als mariners soviètics. L'encontre casual entre dos mariners japonesos i pescadors soviètics, i la

difusió de les bones condicions de vida en les que viuen aquests, faran despertar bona part de la tripulació i els impulsarà a organitzar-se contra els patrons del vaixell.

La novel·la va gaudir d'un èxit notable en el moment de la seva publicació i arrel d'això el seu autor va ser vigilat de per vida i represaliat per la policia fins la seva mort l'any 1934. En els últims anys hi ha hagut una revifada d'aquesta obra reeditant-se el llibre, fent-se dues adaptacions en versió manga (2006 i 2012) i una pel·lícula (2009).

Xavi Pizarro

Ventres de lloguer.

Preguntes i respostes

On és legal aquesta pràctica?

La gestació subrogada sí que està regularitzada en molts països del món (al contrari del que plantegen els defensors), la problemàtica està en el fet que són pocs els països en els quals està legalitzada completament i no té una consideració d'il·legal. En el cas espanyol els contractes de gestació subrogada són

nuls de ple dret i per tant la filiació correspon als pares biològics (o sigui, a la gestant). I encara que, mitjançant una sèrie de tràmits, els pares intencionals podrien aconseguir el reconeixement, aquesta és il·legal. Hi ha altres casos, però ens centrarem en les diferències entre el procés de gestació subrogada als Estats Units/Ucraïna/Rússia i a

Portugal/Canadà/Regne Unit, ja que encara que en tots dos casos aquest procés és legal, les mesures restrictives de cadascun dels països són diferents.

En el cas dels Estats Units, Ucraïna i Rússia a part de ser totalment legal, també ho és la comercial (o sigui, que és legal pagar a la gestant pels seus serveis), mentre que a Portugal, Canadà i el Regne Unit (i la gran majoria de països de la Unió Europea en els quals la gestació subrogada està legalitzada) la comercial no és legal, sinó que s'exigeix que aquesta tingui aquest component "altruista" i solament es permet donar una determinada quantitat de diners per pagar les despeses sanitàries o de transport, sempre justificats.

Què passa als països on és legal?

Davant aquesta situació cal remarcar la diferència d'oferta i demanda entre els tres primers casos i els tres últims. La demanda en països com Ucraïna i els Estats Units és considerablement superior a l'oferta a Portugal o el Regne Unit, i la pregunta és: per què? És simple, als països en els quals no hi ha incentiu econòmic per a la gestant hi ha moltes menys dones que s'ofereixen a gestar un nadó per a una altra família i, per tant, els interessats a contractar el servei han d'esperar molt més per trobar a una dona que estigui disposada a patir tot el procés gratuïtament i "altruïstament". Això provoca que la majoria d'interessats acudeixin als altres tres països, on

l'oferta és altament superior, ja que moltes dones en risc de pobresa o amb qualsevol necessitat econòmica s'ofereixen a ser-ho a canvi de diners.

Quin paper juguen les gestants?

El quid de la qüestió comença amb la gestant. Aquesta dona que, sota el discurs neoliberal a favor dels ventres de lloguer, lliurement decideix dur a terme una bona i altruista acció gestant durant 9 mesos un bebè que en parir haurà de lliurar a una família desconeguda i aliena a ella, ja que aquesta ha pagat pels seus serveis. Però com hem presentat en els paràgrafs anteriors, en contraposició al discurs neoliberal de la llibertat de deixar a les dones fer el que vulguin amb els seus propis cossos, la norma no és que les gestants decideixin gestar un fill "aliè" per altruisme, sinó per la seva situació socioeconòmica. La regla en les gestants és ser dones obreres, i, com sabem, al moment en el qual s'està en una situació de necessitat que et porta a actuar de determinada forma perquè necessites diners per sobreviure, aquesta acció no és lliure (de la mateixa forma que amb la prostitució). La condició socioeconòmica de l'individu li condiciona a realitzar o no determinada acció, anul·lant el discurs neoliberal de la lliure elecció.

I si la gestant és una familiar/amiga?

Entorn del debat de l'altruisme en els ventres de lloguer i la possibilitat que siguin les mares gestants conegudes properes, des d'amigues a familiars, realment cap companyia recomana que aquesta sigui una persona coneguda, i no perquè pugui resultar una competència forta (ja hem vist abans què passa realment), sinó a causa dels problemes per demandes judicials per la custòdia del nounat. Sumant els problemes ètics i morals, possiblement poden haver-hi complicacions en l'embaràs, com pot passar en la gestació subrogada comercial. També cal tenir en compte que no solen recomanar que la gestant sigui un familiar si aporta òvuls, a causa dels possibles problemes de consanguinitat i que sempre s'intenta evitar que la gestant porti material genètic per reduir la seva implicació (fet que demostra que per molt que sigui una familiar o una amiga, se la segueix visualitzant com un atuell i no com una persona).

És un dret ser pare o mare?

En contra del discurs a favor de legalitzar els ventres de lloguer, cap norma internacional reconeix el dret a ser pare o mare. Ser-ho és un desig personal, i reivindicar ser-ho a qualsevol preu (inclòs al preu de l'explotació reproductiva de les dones) és un capritx egoista que només beneficia als interessos econòmics de les clíniques i els bufets d'advocats, no a la gestant. En el cas de desitjar ser pare o mare i no poder, sigui pels motius que sigui, existeix l'adopció, procés en benefici del nen o la nena, i que sí respon al dret reconegut internacionalment de tenir una família. Renunciar a l'adopció perquè és un procés llarg i complicat o perquè la criatura no serà genèticament igual que tu és una actitud egoista i que seria suficient per prohibir a una parella fer-se càrrec de qualsevol criatura.

MARXVEL

UNA ANÀLISI SOBRE LA **IDEOLOGIA ALS VENJADORS**

A l'abril d'aquest any, la continuació de la saga dels Venjadors, *Infinity War*, va batre el rècord de taquilla al món. A la continuació de "la Era de Ultrón" (2015), es presenta l'objectiu de Thanos per aconseguir totes les gemmes de l'Infinit per així tenir el control absolut sobre l'univers, paral·lelament a la lluita dels Venjadors per evitar que ho aconsegueixi, ja que significaria una aniquilació sistemàtica de la meitat d'éssers vius de l'univers.

Però quines són les motivacions de Thanos per voler amb tanta èmfasi les sis gemmes de l'Infinit? A diferència d'altres antagonistes de la franquícia de Marvel, les motivacions de Thanos no es basen solament en el caos i la destrucció per se, per controlar el món per motius purament personals; el seu projecte es veu motivat per la voluntat d'acabar amb un problema que, segons el personatge, és el causant de tots els mals que sofreixen les societats i civilitzacions de l'univers: la superpoblació.

Segons Thanos, a causa de la superpoblació existeix pobresa i fam i, per tant, es presenta com un heroi salvador que alliberarà a les comunitats conscients aniquilant, pel bé comú, a la meitat de la població de l'univers. Com es pot veure, s'ofereix una solució malthusiana a problemes sistèmics com la desigualtat social, ja que en lloc de centrar-se en qui posseeix la riquesa i la relació entre classes socials, el remei ofert és un més aviat superficial.

Davant aquest debat moral, paradoxalment han emergit diverses interpretacions de les aspiracions de Thanos. Algunes persones l'han arribat a identificar com una figura "anticapitalista", en buscar la fi de les desigualtats socials. En la pel·lícula, es produeix una intervenció de Thanos en la qual es manifesta que "no fa distinció entre rics ni pobres, ja que aquests desapareixerien d'igual manera", pintant que realment la seva causa és honrada i justa. Aquestes manifestacions no són més que una tergiversació del discurs anticapitalista, i fins i tot ens atrevirem a dir que pot ser voluntària per part d'una indústria (com és la del cinema i la del còmic) que es lucra del benefici capitalista i a la qual l'interessa reforçar la ideologia hegemònica.

Davant això ens preguntem: la fi justifica els mitjans? L'aniquilació de la meitat de la població, com planteja Thanos, no és la solució al problema estructural de la desigualtat social, la pobresa i la fam, sinó que és un pegat a una ferida molt més profunda: el

sistema socioeconòmic i com es distribueix la riquesa. Un pla com el de Thanos està condemnat al fracàs, i ja no solament per les seves conseqüències immediates, sinó per les quals vénen a llarg terme. Aniquilar a la meitat de la població no significa un canvi en la propietat dels mitjans de producció i per tant la desigualtat de classe se segueix perpetuant (i amb el pas dels anys, finalment, es tornaria a estar en la mateixa situació).

El gran conflicte de Infinity War, encara que és el més recent, no és ni des de lluny el primer exemple de crucial dilema moral que podem trobar en l'univers Marvel. El més important, per la seva repercussió i pes en les trames dels personatges, és el plantejat en Civil War (2016) entre Tony Stark (Iron Man) i Steve Rogers (Capità Amèrica). Després de la destrucció de la ciutat de Sokovia, la mort d'un gran nombre de persones per una explosió a Lagos (Nigèria) i altres tragèdies ocasionades d'una forma o una altra per les actuacions dels Venjadors; el govern nord-americà pretén aprovar els Acords de Sokovia, una Llei de Registre de Superherois per controlar a aquells que tinguin poders, cosa que implicaria acabar amb l'anonimat de molts d'ells i involucrar-los en la lluita contra els enemics del govern. Es tracta, en definitiva, d'un conflicte entre l'intervencionisme estatal i l'individualisme i liberalisme. En el bàndol pro-registre es troba Tony, que, traumatitzat tant per la mort dels seus pares com per les quals ha causat junt els Venjadors, necessita un control en la seva vida. Aquest personatge

experimenta, des dels començaments de la seva trilogia particular fins a *Infinity War*, una evolució ideològica que el transforma d'haver sigut un home obertament desagradable i individualista, enriquit per múltiples negocis que inclouen la venda d'armes a ser un superheroï multimilionari, penedit dels seus mals actes en busca d'una redempció simbòlica, costi el que costi. El bàndol Anti-Registre està liderat per Steve, antic recluta de l'exèrcit nord-americà que, com el seu propi nom de superheroï indica, encarna tots els valors típicament "americans": la llibertat d'expressió, els drets personals i l'exaltació de la individualitat. Això emmarcaria al Capità en el perfil ideològic del Partit Demòcrata de Clinton. Com explica Julio Embid en el seu llibre "Amb capa i antifàç: la ideologia dels superheroï": els que tendeixen a recolzar el Registre són els humans sense poders propis (com la

Vídua Negra), que necessiten un ens superior que garanteixi la seva seguretat; i els contraris al Registre són aquells personatges que tenen poders per si mateixos sense dependre d'una font externa (com Wanda Maximoff, la Bruixa Escarlata).

No obstant això, per molt interessants que siguin els dilemes morals i els debats ideològics que es plantegen en aquest univers cinematogràfic, les conclusions que podem treure de les pel·lícules sempre tendiran a reforçar l'estatu quo, ja que, com s'ha apuntat abans, Marvel és un producte d'un sistema que mai permetria que se'l qüestionés des de dins. Un exemple d'això es pot apreciar en *Black Panther* (2018), que planteja el gran debat que viu el país davant el conflicte racial amb la població afroamericana. Davant la diatriba de si compartir amb l'exterior la immensa quantitat de recursos tecnològics i científics del

regne africà de Wakanda, l'heroi, T'Challa (Black Panther), opta per una postura reformista que consisteix a instal·lar centres wakandians d'ajuda a la comunitat afroamericana allà on sigui necessari. En canvi, l'antagonista, el seu cosí Erik Killmonger, partidari d'una revolució, és derrotat; dient-li exactament que "no es poden posar al mateix nivell que els seus enemics". En definitiva, se li dóna a un conflicte racista una solució en última instància complaent amb el mateix sistema. Marvel reproduceix la ideologia dominant perquè és descendent directe d'aquesta, per la qual cosa els desenllaços als conflictes plantejats en les seves trames sempre seran, d'una manera o una altra, favorables a l'estatu quo. Com afirma el doctor Martínez García a la seva obra "Capità Amèrica, republicà autèntic, un

superheroi polític": "Les pel·lícules de Marvel són produccions que defenen l'ordre polític liberal (participació política sota les institucions de la democràcia entesa com votar cada quatre anys, respectar les lleis, els drets individuals i lluitar pacíficament pels drets civils), però no qüestionen les bases materials del capitalisme (lliure mercat, economia moguda pel lucre personal i treball assalariat), que porten a una societat on la igualtat de drets formal no es veu recolçada per una certa igualtat material per poder exercir-los i portar una vida digna".

Sofia Lorenzo / Lucia Aliagas

Entrevista a
JOAN JOSEP NUET
DE JUANMA RODRÍGUEZ

***“És molt important que
puguem consolidar un
escenari a la portuguesa,
i no a la francesa”***

Un quart de cinc de la tarda, i l'entrada del Parlament és plena de cotxes. Fa poc que s'ha acabat el ple de presentació del nou Govern de la Generalitat. Esperem en Joan Josep Nuet per conversar sobre l'actualitat política i també sobre ell, sobre la seva trajectòria i més coses que podreu llegir cap al final. La seva trajectòria política comença l'any 1986, quan s'afilia als Col·lectius de Joves Comunistes, les joventuts del PCC.

Els inicis

Ho fa a Reus, en una època agitada i marcada per les mobilitzacions contra l'OTAN i les bases yankees. De fet, la seva primera tasca militant va ser coordinar la implicació dels CJC de Reus en les mobilitzacions pel referèndum sobre l'OTAN que es feia aquell mateix any. Aquesta època, diu, és la que recorda amb més tendresa. La recorda com una etapa plena de fraternitat i de bones experiències. Va ser en aquesta etapa en la que va esdevenir un dirigent estudiantil destacat en les comarques de Tarragona. Estudiant a la que després serà la Universitat Rovira i Virgili, en aquell moment la UB de Tarragona, serà el referent de la Coordinadora d'Estudiants d'Ensenyament Mitjà en aquesta zona, en una etapa de grans mobilitzacions estudiantils, de talls de trànsit, d'assemblees. Un cicle de mobilitzacions que desembocarà en la vaga general del 14D del 88. La gran vaga de la democràcia. La major experiència, afirma, de poder obrir que ha viscut mai.

“L'esperit dels CJC era ser un moviment juvenil per defensar els drets dels i les joves.”

Serà en aquest mateix any quan comenci a ocupar responsabilitats nacionals, sent Secretari d'Organització dels CJC primer, i Secretari General l'any següent. En aquell moment, els CJC eren una organització amb unes estructures sòlides, i una militància important. Segons recorda, eren 500 persones amb carnet i 500 més al voltant. Recorda que l'esperit de l'organització era deixar de ser un partit en petit, i ser un moviment juvenil per defensar els drets dels i les joves. Ocuparà la secretaria general fins l'any 91, any en el que passa al Partit, per ocupar-se de la coordinació del Comitè Central primer i, poc temps després, passarà a coordinar les candidatures a les eleccions municipals. Amb només 27 anys va fer-se càrrec de coordinar més de seixanta candidatures, en una etapa molt difícil per al comunisme.

La política amb i sense Twitter

Eren uns temps, òbviament, que es vivien sense la immediatesa de les xarxes socials, però en els que també hi havia “pollastres” polítics. Recorda les tensions en la creació d'Iniciativa per Catalunya, en la que va participar el PCC i que va provocar una gran tensió interna. També quan es va crear la coalició d'ICV-EUiA. En aquell

“No aprofitar les potencialitats de les xarxes socials seria com renunciar, en el seu moment, a la impremta per difondre les nostres idees.”

moment no hi havia Twitter, i les coses es parlaven a la cara, en reunions, en assemblees, en cafès. Ara, amb les xarxes com a principal canal per a les discussions polítiques, el problema és la immediatesa, que impedeix una reflexió suficient, no hi ha temps per reflexió. Has de condensar en poc caràcters idees complexes, i reflexions que són processos i necessiten més temps.

Això contrasta, afirma, amb la tradició oral de les organitzacions obreres, en les que tot s’havia –i s’ha– de dir a la cara. Avui et poden dir de tot sense mirar-te als ulls. Ara el debat el fas en viu, de forma immediata, barrejant-se el debat amb persones conegudes, persones desconegudes, i trolls. Això es va fer palès en l’acord de confluència d’En Comú Podem, que va estar farcit de contradiccions, i sobretot que va produir una gran agitació interna que en cap cas es va traslladar en l’estat d’ànim de la gent que al final va votar la candidatura. Tot i això, veu l’ampolla mig plena. El poder democratitzador que tenen les xarxes socials és molt gran. El seu paper en la comunicació i en el debat és imparable, i seria comparable amb la invenció de la impremta. Com a comunistes, afirma, hem de saber desenvolupar amb aquestes eines

missatges polítics que puguin impactar. No fer-ho seria com renunciar en el seu moment a la impremta per difondre les nostres idees polítiques.

La nova política i la tradició política obrera

Connectant amb aquesta reflexió, parlem de les diferències entre les organitzacions de la nova política i les de tradició obrera, sobre si poden o no treballar juntes. En aquest sentit, comença fent una reflexió que va més enllà de la realitat immediata. Afirmar que vivim en una crisi de la democràcia representativa, i en aquesta crisi la tradició obrera que representem també ha entrat en crisi. Després dels pactes de postguerra, en els que les burgesies europees decideixen cedir i estructurar el que coneixem com a Estat del Benestar, les organitzacions obreres passen a formar part de la democràcia

representativa, defensant els drets dels treballadors i les treballadores, però operant en el marc del sistema capitalista i, per tant, fent-ho dins del sistema polític. Al final del Segle XX el capitalisme financer trenca les costures del sistema democràtic representatiu. Es torna tan voraç que ja menysprea les mínimes garanties, que hi passa per sobre. Hem de ser conscients, afirma, que aquesta crisi també ens afecta.

Quan sorgeix el 15M, els joves indignats difícilment podien pensar d'una altra manera, perquè la seva experiència vital, la seva experiència política i la seva experiència laboral, els porta a pensar que les estructures que han organitzat la classe d'una forma tradicional les senten alienes i llunyanes. I és que normalment, comenta, l'estructura sindical obeeix a inputs de treballadors fixos; l'estructura política de partits,

"Estem en un moment de xoc de dues plaques tectòniques i tothom sap que és el que passa en aquest xoc: s'originen nous fenòmens geogràfics, noves situacions."

inclús d'esquerra radical o comunistes, obeeix a unes estructures socials que tenen una estabilitat i una rigidesa, fruit d'una llarga experiència de sobreviure en el marc polític-institucional del capitalisme.

Ara, reflexiona, estem en un moment de xoc d'aquestes dues plaques tectòniques (de la nova política i la tradició obrera), i tothom sap que és el que passa en aquest xoc. S'originen nous fenòmens geogràfics. S'originen noves situacions. Ara estem aquí, enmig d'aquest xoc. Per tant, encara no podem entreveure quines noves estructures polítiques sorgiran com a resultat de la pròpia mutació que el capitalisme ha originat. Per exemple, si el treball ha canviat, les organitzacions que representen als treballadors han de canviar. Les noves organitzacions respondran a treballadors precaris i a estructures de treball que s'estan imposant. I aquesta transició és costosa, és difícil.

“En lloc de tancar els ulls als nous fenòmens, els hem abraçat, i al mateix temps tenim unes estructures que són clàssiques”

Què hem de fer nosaltres? -Es pregunta- Hem de fer un mix, un sandvitx, entre el bo i millor que hem après d'unes pràctiques d'organització i treball que tenen casi 200 anys d'història, amb noves formes de participació política i d'organització de la classe. Quan això ho barreges surten híbrids, i és això el que estem fent ara. Per exemple, Catalunya en Comú és un híbrid. No és una peça acabada, ni molt menys. Possiblement canviarà tant que en uns anys és possible que no es sembli en res al que tenim ara. Sindicalment estan apareixent nous moviments. En el seu moment ja van aparèixer les Marxes de la Dignitat, van aparèixer altres tipus de

moviments igual que en els 80 van aparèixer les marxas d'aturats. Ara han agafat més força les marees, que en gran part són expressions de l'organització dels treballadors i les treballadores, perquè la majoria d'usuaris de la sanitat pública ho són, la majoria de pensionistes també, una part important del món de l'educació pública són famílies treballadores.

També reflexiona sobre el paper que hem de jugar els i les comunistes. Nosaltres juguem un paper històric, afirma. Com a comunistes tenim una certa capacitat objectiva d'anàlisi. Hem pogut preveure les potencialitats del 15M, del procés per la sobirania. En lloc de tancar els ulls als nous fenòmens, els hem abraçat, i al mateix temps tenim unes estructures

que són clàssiques, i que venen de lluny, perquè valorem l'experiència de la lluita dels precursors, i per tant estem en bones condicions per fer de pont. Precisament per això rebem les contradiccions i els sotracs dels moviments que es provoquen en cadascun dels llocs, tant de les respostes defensives d'allò clàssic, com de les respostes adanistes d'allò nou, que menystenen tota la lluita passada, pensant que la lluita comença amb ells. Això és transversal. En el tema català també passa.

L'actualitat política i el futur

Més enllà del propi camp de les forces progressistes, parlem de l'etapa que s'obre després de les eleccions del 21D i de la moció de censura que ha fet fora el govern de Rajoy. La seva reflexió, com sempre, parteix d'una mirada llarga. Considera que la finestra de canvi que s'obre amb la crisi ara mateix té una perspectiva de tancament. Encara que es diu que ja l'hem perduda, crec que hi ha indicis que hem aconseguit victòries.

Si la crisi comença a l'any 2007-2008, sembla que l'any 2020 serà una data important. Estem parlant, diu, d'uns 12 o 13 anys en els que vivim un procés. Això també passarà als anys 70. La crisi del petroli té un període llarg també, i a Espanya arriba més tard. És molt important, comenta, que al final d'aquest període no tot siguin impactes

"Rajoy representa el cim de les polítiques de retallades, igual que Artur Mas ho va ser aquí a Catalunya."

negatius. A nivell econòmic i social ha crescut la precarietat i la desigualtat. El sistema ha aconseguit traspasar els costos d'aquesta crisi als de baix, i d'una forma abrumadora. S'estan recuperant els beneficis de les grans empreses, mentre s'acumulen les retallades, les pèrdues salarials i el retrocés de l'estat del benestar. Tot i això, confio que podrem revertir algun d'aquests cops que no estan consolidats. Per fer-ho es necessita combinar la mobilització i la gestió de poder polític, democratitzant les estructures político-institucionals.

Haver fet fora a Mariano Rajoy, afirma, és un fet important. Rajoy representa el cim de les polítiques de retallades, igual que Artur Mas ho va ser aquí a Catalunya. Això a Catalunya també està en retrocés. Aquestes dues corrents neoliberals ara mateix estan en retrocés, no al ritme que desitjaríem, però es veuen elements de canvi en les institucions que a la societat són majoritaris. El Procés ha representat un reset a Catalunya, que té unes derivades negatives que no s'han d'obviar, però també té oportunitats de politització, de participació i de democratització que no podran ser esborrades fàcilment. El que

necessitaríem, comenta, és que això tingués darrera un projecte social que fes inclúsiu aquest projecte de canvi, i tingués el recolzament del 70 o el 80% de la societat catalana. Això encara no s'ha aconseguit, però és possible. A nivell de l'Estat és molt important que el Partit Popular i el seu projecte de regeneració que representa C's quedin en minoria, i puguem consolidar un escenari a la portuguesa, i no a la francesa.

Bonus track: sèries, llibres i pel·lícules
Després d'una hora de reflexions les donem per acabades, i parlem de llibres, de pel·lícules i de sèries. Comenta que li agrada molt comprar llibres, col·leccionar-los, i llegir-los quan té temps. Quan té vacances és una màquina de devorar-los. A casa seva no hi caben els llibres. No hi caben els llibres, però tampoc les més de 100 caixes d'arxiu, amb materials segurament molt interessants de 32 anys de militància. També li agrada anar al cinema.

"És molt important que el Partit Popular i el seu projecte de regeneració que representa C's quedin en minoria, i puguem consolidar un escenari a la portuguesa, i no a la francesa."

Concretament, és usuari habitual d'un cinema en versió original que hi ha a prop del Parlament, on s'evadeix de la grisor institucional. Va sol o amb el seu fill. La darrera pel·lícula que ha vist: La dona que sabia llegir. En un registre més comercial, la darrera peli que ha vist és Infinity War, dels Venjadors. S'ha vist totes les pelis de Marvel. Series: va començar amb Vikings, i va ser en aquell moment quan el seu fill va contractar Netflix. Se'l va posar al telèfon i a la tablet i aquí, diu, "la vaig cagar". Ha vist casi tota la programació de Netflix de sèries i documentals d'història, de pirates i com no, de ciència ficció. De política no en veu cap. Aprofita el temps d'oci per desconnectar, precisament, de la política. No veu la tele. Tampoc s'escolta per la radio ni es veu per la tele. Alguna vegada es llegeix a sí mateix, però en el seu temps lliure li agrada, sobretot, desconnectar.

60 anys sense Joan Comorera

El 7 de maig de 1958 moria, en el Penal de Burgos, el qui fou membre fundador i Secretari General del PSUC, Joan Comorera. La primera cosa que cal destacar és l'oblit generalitzat de l'efemèride que aquí commemorem, ja que estem davant d'un dels polítics catalans i espanyols més rellevants de la primera meitat del s.XX, especialment entre els anys de la República i la Guerra Civil i els primers anys del franquisme.

Comorera és un personatge que és prou desconegut fora de l'entorn comunista. Això és degut a diversos factors. El primer i el més important és el propi silenci dins del moviment comunista, arran de la seva expulsió del Partit l'any 1949. Després de la polèmica interna pel

caràcter particular del PSUC com a partit unificat i nacional català, Comorera serà expulsat per la direcció del PSUC amb el suport del PCE. Cal, però, explicar com es produeix aquesta expulsió.

Comorera havia donat suport sempre a l'autonomia del PSUC en virtut de la seva particularitat de partit unificat entre els socialistes (USC i Fed.Catalana del PSOE) i els comunistes (PCC i Partit Català Proletari), i per tant per la seva condició de Partit Únic del Proletariat, tal com va proposar el VIIè Congrés de la Internacional Comunista el 1935.

La direcció del PCE, especialment Carrillo i Dolores Ibárruri, sempre va recelar de Comorera, tant per l'ascendència d'aquest respecte els comunistes catalans i que ofuscava la figura dels dirigents espanyols, com per la divergència a l'hora d'entendre la relació del PSUC i el PCE. Els primers, entenien que el PSUC havia d'integrar-se dins de l'estructura orgànica del PCE, ja que no apostaven per la creació de partits autònoms en cada nacionalitat històrica sinó per l'acceptació del dret d'autodeterminació de les nacions per part d'un únic partit homogeni a tot arreu. En canvi Comorera defensava l'autonomia del PSUC com a partit únic del proletariat català, que havia de treballar d'igual a igual amb el PCE, però no s'hi havia de supeditar. La fusió (i no integració) del PSUC i del PCE es produiria quan aquest últim es constituís en Partit Únic del Proletariat Espanyol, no abans.

La direcció del PSUC era favorable a la postura del PCE, ja que després de les expulsions al llarg dels anys 40 dels dirigents contraris a la conversió del PSUC en un partit marxista-leninista, els dirigents que van assumir responsabilitats eren els favorables a la direcció comunista espanyola. Així doncs, es farà una campanya molt intensa per a difamar i intentar embrutir al màxim la imatge de Comorera davant dels militants del PSUC, mitjançant la premsa del partit i la difusió interna de comunicats.

Després de la seva expulsió i marginació, Comorera intentarà refundar el PSUC dins de Catalunya, redactant i difonent la seva pròpia premsa. Quan la direcció del PCE-PSUC va decidir que era un destorb massa important, va ser delatat a la policia franquista, que el va detenir i enviar al Penal de Burgos, on degut a la seva mala salut i a les condicions de vida de la presó, mor.

Comorera no serà rehabilitat fins a mitjans dels anys 80, quan la direcció del PCE es renova i Santiago Carrillo i els seus seguidors surten d'aquesta. No obstant, mai s'ha apostat per recuperar la memòria i el pensament de Comorera de forma conscient, i això l'ha condemnat a un oblit d'altra banda incomprendible si tenim present la magnitud del personatge.

Si a la tabula rasa provocada per la direcció del PCE i del PSUC hi sumem que, com a dirigent i militant marxista-leninista, Comorera era molt incòmode per als partits i personalitats esquerranosos de talant liberal, que podrien haver-lo reivindicat pel seu catalanisme, ens trobem que un dels principals dirigents polítics de Catalunya del segle XX es troba en una situació de desconeixement generalitzat per la major part de la societat, catalana i espanyola.

60 anys després de la seva mort i més de 30 anys més tard de la sortida de la direcció del moviment comunista espanyol d'aquells que el van denostar i humiliar, la reivindicació i la difusió del pensament i de la figura de Joan Comorera, resta encara com a feina pendent per part del moviment comunista català i espanyol.

Xavi Pizarro

VIURE
és
LLUITAR

WWW.JCC.CAT
WWW.MAIG.CAT